

„ASA CHI“

REVISTA ȘTIINȚIFICĂ LITERARĂ

Comitetul de Redacțiune: Dr. D. Cantimir, I. Negre, Victor Dogariu, C. Hogaș și V. C. Buțureanu *cu colaborarea membrilor Societății „Asachi.“*

SCOALE DE MESERII

Este necontestat, că România într'un timp de cincă de-
zenii numai, au trecut prin o serie de transformățiuni pro-
gresive, la care cele-l-alte națiuni Europne nu au putut a-
junge, de cât în mai multe secole și prin repetate revo-
luțiuni sociale. Primii Apostoli ai renașterii naționale, po-
litice și culturistice au putut mulți din ei vede opera
lor coronată de succes, în cât astă-zī avem o Romănie
unită, liberă și dotată cu instituțiunile țerilor civilizate,
grație unor inimă pline de sentiment, perseverență și de-
votament patriotic.

Au trebuit, este adevarat, concursul întregii națiuni,
pentru a pute sfărma toate pedicile timpului și diver-
sole împrejurări de tristă memorie, prin care a trebuit să
trecem. Națiunea întreagă, preocupată în prima linie, cu
clădirea fundamentului existenței sale naționale, au pă-
răsit, pe nesimțite, cele-l-alte chestiuni de ordin economic
și ant-fel, multe specii de întreprinderi și meserii produ-

cătore au trecut în mâinile unui clement strein națiunii. Astă-zî, când am câștigat neatârnairea națională, cată să ne aruncăm privirile noastre a asigura țerii și neatârnairea economică, fiind că acésta este baza progresului și a prosperității. Pentru a atinge acest scop, este nevoie asemenea de concursul întregii națiuni, adică de a încuraja a aplicațiunea la meserii și a pute ave cu timpul, un număr de meseriași români care să iie din mâinile streinilor, resursa cea mai sigură de existență, fiind cunoscut că instituțiunile țerei necesită sacrificii enorme, ce nu se pot susține, decât numai prin creșterea producțiunii.

Încercările făcute deja în câteva localități, prin crearea scólelor de meserii, au dat, în proporțiune cu mijlocele de care dispun, rezultate satisfăcătore; cu tóte acestea, ceea ce avem până astă-zî, servindu-ne de bun exemplu, trebuie să căutăm a pune baza unei lucrări seriose, înființând în toate județele scóli de meserii, în condițiuni de a pute da meșteșugari cu cunoștinți indestulătore, care să pótă respunde. pe de o parte la trebuințele noastre, iar pe de alta să fie în stare de a se susține în luptă cu streinii ce le-aũ monopolizat.

Sperăm că onor. reprezentanța guvernului central, cât și acci a consiliilor generale și comunale, pătrunși de necesitatea economică, vor bine-voi a aprecia, că sacrificiile, ce ne vom impune, pentru asemenea creațiune, vor fi cu prisosință respătite prin avantajele ce sunt menite a revărsă asupra întregii națiuni, și vor veni, chiar cu ocaziunea votarii bugetelor pentru anul viitor, a destină sumo indestulătore, pentru a face un început, cel puțin pentru meseriile absolut necesare; prin acésta se va deschide o nouă cale de aplicațiune tinerimiĩ române, care astă-zî nu pótă a se devotă de cât agriculturci sau birocratiici,

Iar mîniunea va pute deveni, și din punctul de vedere economic, independentă.

Dr. D. Cantimir

MIREASA

Cununi de roze mirositoare.
 Pentru-a ei frunte azi împlețiți,
 Cu albe scumpe mărgăritare,
 Părul ei negru împodobiți.

Cu albe haine, ca de lumină.
 Trebuie astă-zî a o'mbrăca,
 Căci nepătata zilei regină
 Din cupa veței azi va gusta!

Măne întra va necunoscută
 Pe calea lumii dea-dînci dureri;
 Măne, pe fruntea'i albă pălită,
 Pălite fi-vor ș'aceste flori! . . .

Geniul veței ast-fel cînta
 Și trist în ceruri se depărta.—

Și mîndre candelabre de aur și cristaluri,
 Pe-altarul sfânt, lumina o revărsau în valuri,
 Iar lumea nemișcată, și fără a respira
 Spre ușa catedralei privirea și îndrepta —
 Apoi, cum vîntul zilei c'o repede suflare
 Transformă lanuri d'aur în unde mișcătoare,
 Așa se mișc o mie de capete înflorite
 Pe umeri albi de Evă — de-un vesel cînt trezite, —
 Și candida mirésă, regal împodobită,

De-un mire mândru, tener, pășește însoțită;—
Iar într'un colț, în umbră, lipsit de-a-zilei rază,
Un cap plecat pe mână, cugetător visază:—

- »Oh! viitor! enigmă, etern nedeslegată!
 - »Vor tinere speranțe, buchet de albe flori!
 - »Extas, amor, credință, iubire nepătată,
 - »De câte ori mințit-ați pe slabii muritori!
-
- »De câte ori, cu-a voastră suflare fermecată.
 - »N'ați adormit pe-accia. ce'n față vă privesc!
 - »Dar vai realitatea, din somn când îi deșteaptă,
 - »Cu-abisuri de durere în față se trezesc!
-
- »Azi fruntea ta suride sub flori strălucitoare,
 - »Mâni, tristă, înclinată, sub spini va singera;
 - »Azi lumea te salută frumoasă rapitoare,
 - »Mâni, ca pe-o haină veche uitărei te va da
-
- »Ș'aceste vorbe grose, țesute din minciună,
 - »Inchise'n două scôrțe legate cu argint,
 - »Vor fermeca destinul, ce ține'n a lui mână
 - »Nestrămutata lege de viață și mormânt?
-
- »Și de a-ți întorce ochii o singură minută,
 - »De v'ați trezi acuma din amorosul vis,
 - »In umbră ați distinge fatalitatea mută.
 - »Cum stă și vă privește c'un crud ș'amar suris!....
-
- »Vai! mîna ce v'ntinde azi cupa de iubire.
 - »Mâni pôte ca să pună în loc un alt pahar.
 - »Și dacă gustați astă-zi amor și fericire,
 - »Mâni pôte să vă dea să beți venin amar
-
- »Nimic și ear nimieă Oh! rece credință.
 - »Tu care n'ai nici suflet nici inimă în sin;
 - »Tu care sfidezi cerul, tu care n'ai căința,
 - »La tine, fără frică. plec capul și me'nchin«!

Și totul întră iar în tăcere,
Lumea'și ie cursul obicinuit,
Somnul adôrme c'o mângâere
Al omenirii ochiu obosit.—

Dar la a zilei albă ivire,
Un glas pe vânturi trecea șoptind:
„Și inocența și fericire
La cer sburat'au de pe pământ.»

PEMAL

Ori unde mergeți suspinând
Voi unde călătore?
Aveți vr'un dor, aveți vr'un gând,
Sau mergeți la'ntemplare?

Mă uit la voi ș'un tainic dor
In sinul meu s'aprinde,
Ș'un glas mă chiamă plângător,
Cum plâng a vóstre unde.—

Dar sfântul glas misterios
Nu e din astă lume.....
Aș vra pe-un fulger luminos
Să sbor pe-a sale urme.

Sau dac'aș ști, că un destin
Spre-acelaș țel ne mână.
M'aș arunca'n al vostru sin
Ș'am merge împreună!

O. Hogaș.

✓ P O V E Ş T I

Cu ochii plânşi, cu-adânc oftat,
 Tu'mi spui că mă iubeşti,
 Dar scumpa mea tu ai uitat,
 Că nu cred în poveşti? . . .

Când pana mea te va'nzei
 Prin versuri îngereşti,
 Ceteşte, rîzi, ş'n urmă zi
 Şi tu: poveşti, poveşti!—

Să nu cătăm pe-acest pămînt
 Simţirile cereşti....
 Sau pôte v'rai etern să'ţi cânt
 Poveşti, poveşti, poveşti?....

C. Hogaş.

✓ **Observaţii asupra învăţemîntului nostru şi necesitatea
 unei reforme.**

I.

Maî toate organele de publicitate se ocupă cu cestiunea reformei învăţemîntului în ţara noastră.

Nici o pre-ocupaţiune nu poate să fie maî vitală decît aceasta, căci de la buna organizare şi direcţiune a învăţemîntului public depinde progresul moral şi material a unei ţeri, buna sa prosperitate sub toate raporturile; viitorul seû fericit.

Observând diversele idei, cugetări, ce să emit cu ocazia discuţiunei acestei cestiuni, necunoscătorii de ţeră, ar crede că suntem la începutul culturei, că avem sau n'avem scoale.

Avem scoale şi nu avem scoale. iată tot-motivul re-

formeî învățământului și cauza ceși dau toți bărbații competenți de a discuta aceasta cestiune cu toată seriozitatea și gravitatea ce merită.

Că învățământul la noi necesitează o reformă, o organizare și o distribuțiune, corespunzătoare cu nevoile și mijloacile țerei, cu cerințele timpului, numai încapă nici o îndoială.

Proba cea mai evidentă pentru aceasta reformă este abordarea ei pe terenul discuțiunei, este pre-ocuparea de care sunt cuprinși toți bărbații noștri competenți în in ale învățământului, sunt cerințele timpului și insuficiența sistemului învățământului actual de a da persoane instruite în toate ramurile vieței omenești, și mai pre sus de toate a da omului mijloace de trai și agonia existenței prin muncă, ajutat de cunoștințele ce i li-au dat scoala.

Direcțiunea învățământului la noi, până astăzi, a fost și este clasică în toată întinderea și în toată țeara, cu excepțiune de vr'o câte-va scoale; a fost o direcțiune mai mult literară, iar părței științifice și aplicative i s'a dat puțină întindere și atențiune; organizarea învățământului nostru a fost și este mai în totul unilaterală în respectul literar și a clasicismului.

După rezultatele produse, toți recunosc că nu mai poate merge cu acest sistem și a lăsa învățământul tot așa, fără nici o bifurcație, este pregătirea unei primejdie sociale.

Țara n'are nevoi numai de filosofi, profesori, magistrați, medici, ea are tot-atâta necesitate și de oameni cu cunoștinți speciale și aplicative la viața de toate zilele, țara are nevoie de industriași, comercianți, meseriași, mecanici, economiști, buni comptabili, buni administratori ect.

Cum stă direcțiunea și organizarea învățământului

nostru, până astă-zî, mai toți câți eși din el, de la clasele primarî și până la ultimul an de universitate, caută numai slujbe de la bugetele ștatului, comunei și județului, și cu drept cuvânt căci alte cunoștinți speciale nu posed.

Cei ce termină cursul primar, fie din oraș sau comunele rurale, unii cariî au mijloace întră în gimnaziî; cei mai saraci umplu cancelariile polițiilor, comisiilor, primăriilor, tribunalelor, casieriilor, prefecturilor, preferând să slujască degeaba cu speranță că li se va deschide loc; nici unul nu'l vezi ducându-se la o prăvălie sau meșteșug; abea unul la sută ne mai avînd ce face se întoarnă la ocupația părintelui seü, dacă este de la țară, iar cei de prin oraș bat ulițele adăugînd numărul trîndorilor și a proletarilor.

Aceasta este în rezumpt soarta celor ce termină învățemîntul primar.

Cine însă îi împinge la aceasta? Statul. societatea și autoritățile. Statul și societatea cariî nu s'au îngrijit să creeze scoale, unde întrînd după terminarea cursului primar, se'și capete niște cunoștinți, care se le dee mijlocul, a se susține prin muncă ajutați de aceste cunoștinți, fără a recurge numai la buget sau a remîne pe drumuri fără nici o ocupație folositoare, iar autoritățile prin aceea că iaü primit fără nici o cunoștință superioară, fără nici un scrupul, și pe urmă iaü dat afară, punîndu'i prin aceasta în starea de cerșetori și stricîndu-le viitorul.

Cei care termină gimnaziul clasic, ce fac? Cei mai talentați și cu mijloace trec mai departe, iar cei mai mediocri sau chiar și cu talente, însă fără mijloace, aleargă earășî la cancelarii; abea și din aceștea unul la sută îmbrătoșaze vre o specialitate, vr'o profesiune; am vezut băeți din gimnaziî, alătura cu cei cu patru clase pri-

mari, pînă și în cele mai mici autorități, ba încă cei cu patru clase primare, începînd mai de timpuriu cinovnicia, bucurându-se de salare și fiind superiori în funcție, celor cu patru clase gimnaziale; unii aleargă la scoalele normale ca urmînd un an, doi, să iasă învățetori; alții la seminarii, ca urmînd un an sau mai mulți, să capete dreptul de preuție; așa gimnaziul din Piatra pînă a nu se transforma în gimnaziu sau școală reală, era o sursă a seminariilor; peste 100 de elevi în interval de 7 ani, s'aũ dus la seminarii, unia cu trei și alții cu patru clase gimnaziale.

Și ce puteau să facă și unii și alții? Să între în un comptuar, să se ducă administratori, să între la drumul de fer, nu puteau, fiind că erau lipsiți de obiectele și limbile trebuitoare acestor ramuri; să între într'o școală profesorală, în vr'o școală specială? nu este.

Un elev din gimnaziul clasic, nu are o instrucțiune completă, dacă nu se poate duce mai departe ca se și termine studiul. Nu cunoaște o limbă modernă bine, o contabilitate, niște noțiuni de agricultură și agrimensură, ca se poată intra la o prăvălie, la un comptuar, la moșie; poate să știe el pe *Cicerone* și *Demosten* de rost, nu l'întreabă nimine.

Din cauză că lipsește învățemântul profesional, chiar cel elementar sau micidele meșteșuguri, unde să se aplice copiii, macar cei ce termină cursul primar, se produce un reu, care se pare nesimțit, însă crează consecinți grave, și anume:

Mulțimea copiilor, în gimnaziile din provincii, sunt din comunile rurale; îi terminînd gimnaziu clasic n'aũ o instrucțiune completă, și fiind lipsiți de mijloace, să se ducă spre a s'o completa, caută slujbe; neputînd intra, rămîn în târguri, nu se mai întorc la țară, la sat, la casa părinților lor și a întreprinde ocupația părintelui lor

conducând-o măi cu succes ca având oare-care știință. Așa că pe nesimțite în fie-care an rămâne în oraș un contingent al satelor, contingent, care cum zice istoricul Michellet, crește *Proletariatul orașelor*. Mulți din aceștia după ce au deprins toate viciile și mizeriile orașelor, năpădesc asupra satelor, căutând funcții și ducând cu dinși în sate corupția și mizerabilitățile orașelor; am văzut câte țo de acestia luptându-se pentru un post de notar.

Desprețul cătră munca săteanului, ne respectul acestei munci și lipsa de mijloace de a'i face munca măi ușoară și productivă, au îndemnat pe mulți copii de locuitori, a fugi de meseria părinților lor îndată ce au știut că de puțină carte.

Direcțiunea învățemântului nostru de până acuma s'a naturalizat în mulți părinți, în un mod așa de tare și îndărăvnic, că a devenit ca natura, ca obicei; aceasta s'a observat, și să observă cu ocazia când gimnaziul din Piatra s'a transformat în gimnaziu sau școală reală; o luptă s'a început între clasicism și realism.

Când părinții aduc copiii la gimnaziul real, auzi pe fie-care părinte întrebând „d-le dirdetor, da, dacă copilul meu va învăța în astă școală, pot să'l duc în liceu, dacă este măi avut; dacă este măi sarac, întrebă, pot să'l duc în seminariu”? Dacă i se spune că nu, îndată îl auzi că nu este bună școala; el voește ca copilul lui să fie bugetar, să fie preut, alta nu voește.

Dacă încerci se'l convingi despre scopul scoalelor reale, dacă începi a'i spune că copilul seu după ce va termina școala reală, poate având mijloace, să meargă în școala politehnică, sau în o școală profesională, sau dacă n'are mijloace, are o instrucție măi complectă și măi practică de cât în gimnaziu, și poate să intre în o prăvălie, în un comptuar, la drumul de fer, administrator la o moșie,

Îi răspunde că el vrea să-l facă condeeră, cum este cutare și cutare băet.

Dacă partizanilor învățământului unilateral, ce este la noi până acum, li place aceasta, s'o poarte sănătoși și să se pregătească să suporte consecințele.

Ceea ce nareză aci, este purul adevăr, văzut în toate zilele.

Aceasta însă nu trebuie să înspăimânte și discurajeze pe nimine. Reul, direcția greșită ori-cât din rădăcinată să fie, cu prudență și încetul să învinge. Ca exemplu vedem la gimnaziul real din Piatră, că reul a început să se micșoreze, părinții au început să înțeleagă scopul scoalelor reale, așa că populația scoalei crește acum pe fiecare an. Este datoria statului mai departe de a crea scoala politehnică sau scoalele aplicative unde să între elevii scoalelor reale, după terminarea cursului acestor scoale, spre a-și completa deplin învățământul.

Aceste greutăți există și se vor ivi la crearea ori-cărui învățământ special, profesional, însă cu încetul se înving, părinții și copiii lor capătă încetul cu încetul cunoștința și folosul și acestor învățeturi, și față cu direcția învățământului urmată până acum, nici nu se poate ca în crearea și susținerea învățământului special și profesional, să nu se întâmpine greutăți; de aceea trebuie luptă mare spre a atrage tinerii și în această direcțiune a învățământului.

Nu mai vorbesc de cei ce termină liceul și universi-tatea, fiind că aceștia având mijloace s'au completat pe cât au putut studiul; dar în ultima, observați că numai facultățile de drept și medicină sunt pline, cele alte sunt goale, așa că clasicii sfînesc prin a fi realiști.

Actuala direcțiune a învățământului a fost și este așa de imprimată că nu numai stutul a creat, întins, și susținut acest învățământ, nu numai comunele și județele l-au imitat în crearea de scoale, dar chiar și învățământul privat a urmat și urmează acest sistem.

Esistă la noi o mulțime de scoale și institute private, toate însă sunt clasice; nu există o singură școală privată care să aibă un învățământ special. Numai singură reuniune, Dameilor din Iași, a înființat o școală profesională pentru fete, care progresază de minune și face cea mai mare onoare și resplădire morală, reuniunii Dameilor Ieșane pentru această creațiune,

Fiind că am amintit de învățământul privat, voi emite câte-va observații și asupra sa.

În principiu nu sunt contra învățământului privat, însă la noi nu-l găsesc încă oportun și îl privesc ca un dușman al învățământului public și ca o pedică la îngrijirea pentru buna sa stare și progres.

Mai toți părinții cu avere își dau copiii lor în școli private, cheltuind sume mari cu ei pentru aceasta.—Negreșit că părinții și cetățenii cu avere sunt socotiți ca cei mai impuș în societate, în o localitate, unii prin avere, alții prin avere și capacitate, și ca atare ocupă și posturile înalte în societate, în o localitate.—Dinșii ducându-și copiii lor în școli private, sunt sustrași de la grija, privigherea și concursul ce trebuie să dea învățământului public, căci unde li sunt copiii lor acolo li este și inima lor și grija lor. Puțin, dacă nici de cum, îi mai interesează buna stare și progresul învățământului public, așa că învățământul public este lipsit de ajutorul și privigherea cetățenilor influenți prin poziția lor în societate; el rămâne azilul copiilor săraci, părăsit adesea pînă și de grija guvernelor indolente și adesea incapabile în ale școlii.

Naște întrebarea, care sunt cauzele creării și lățirii așa mari a învățământului privat la noi, mai ales acelu secundar? Între multele cauze voi cita numai pe două. Prima este reua stare a învățământului public, lipsit de localuri igienice și spacioase, lipsit de ma-

terialurile trebuitoare studiului, lipsit de ajutorul și privigherea necesară unui bun progres la învățetură.

Dacă învățământul public ar fi în condițiuni satisfăcătoare, sub toate raporturile, în fie-care localitate, foarte puțini ar fi atunci, dacă nu nici unul, care se'și ducă copiii în scoale private, și de aci câte bunuri n'ar rezulta și pentru părinți și pentru învățământul public.

A doua cauză este mica retribuțiune a membrilor corpului didactic, așa că viața fiind scumpă, mijloacele de traiu grele, salariul insuficient pentru trebuințele și prestigiul membrului corpului didactic, dînsul caută a înlocui aceasta în suficiență prin alte ocupații, și, natural este că alte ocupații mai proprii nu pot fi de cât darea de de lecțiuni și înființarea de scoale private.

De aicea cât reu rezultă pentru progresul învățământului public și chiar pentru înaintarea și perfecționarea în studiu a membrului corpului didactic, când toată activitatea sa este consumată în diferite ocupații, pentru și pute susține cheltuețele trăiului.

Aceste cauze mai cu samă fac ca învățământul public, mai ales cel secundar, să meargă reu, să fie în decădere și să se despopuleze pe zi ce merge.--Mulți să întreabă pentru ce scoalele și liceele noastre, numai dau astăzi elevi buni, cum dădeau cu zece, doue-zeci de ani în urmă? . . .

Numai remediînd relele ce există în învățământul public, luând mesuri să inflorească, sa fie la înălțimea misiunii sale, iubit, îmbrățșat și susținut de fie-care cetățean, la care toți au dreptul, vom face să cadă și să se impuțineze învățământul privat, care este apanajul numai al claselor avute.

Vor obiecta unii că cauza înființerei învățământului privat este lipsa de profesori buni. Nu este adevărat, căci toți profesorii de la scoalele private sunt profesori la scoalele statului; prin urmare sunt acciași.

Orî-care ar fi avantajele și bunurile învățământului privat, statul și societatea sunt datorî ca acele avantaje și bunuri să le introducă în învățământul public, căci statul este dator a da tuturor cetățenilor instrucțiune, și buna stare a învățământului public, este care recomandă țara, care îi arată progresul seu, iar nu învățământul privat, care este accesibil numai bogaților, care este adesea mai mult un lux și o pospăială,—și pentru mulți un mijloc de existență în dauna învățământului public și a prestigiului seu.

Va urma)

I. NEGRE.

Despre fanatismul și obiceiurile religioase în Asia.

(Urmare și fine)

Aceste dogme și împrejurări ale budhismului, atât de asimilante cu creștinismul, negreșit că trebuie să ne uimească și să ne pună în mirare, cu atîta mai mult, când ne amintim, că *Budha* a înființat religiunea lui cu 5 sau 6 secole înainte a lui Crist.— Dară apoi și simpatiile noastre vor fi pentru credința lui *Guatama*, căci ea conține principii liberale. — *Guatama* a combătut nu numai adorațiunea idolilor, în care degenerase brahmismul, dară a predicat egalitatea oamenilor, luptând pentru a sfărma castele.— El avu decî mulți adherenți și dupe secolî încă, însuși unii din ste, ânitorii Asiei, au înbrătoșat credința lui.—Ast-fel în decurs de sute de ani, budhismul s'a luptat contra brahmismului, pînă ce în fine

ali fost învins de brahнизм, în mijlocul celor mai înfricoșate lupte.—În un timp necunoscut istoriei, înse după Crist, budhismul prin persecutări sângeroase, a fost cu deosebire stîns în Indiă, dară imediat a prins rădăcină în unele țeri învecinate, și astăzi este religiune dominată în insula *Ceylan*, în *Indo-China*, în *Tibet*, în *China* și în *Mongoli*, și numeră în prezent la 300,000,000 adherenți. Dară, precum am spus — și această religiune a trebuit să degenereze, practicând adorațiunea idolilor. Apoi ei adorează reliquiile lui Budha.—Ei aduc jertfe, care înse nu este învoit, să fie sângeroase; au posturi și serviciul lor religios e'ste peste măsură luxos — În adevăr, ei nu recunosc sfintele cărți ale brahнизмului, dară au lăsat de preoții lor, să le codifice credința. — Acești preoți numiți *bonzi*, și astăzi încă combat cărțile, și ei însuși se ocupă fără deosebire, din toate stratele societăței, cu toate acestea, ca preoți ei formează o clasă privilegiată, a cărei membri pentru a se putea însura, trebuie mai întei să lăpide preoția. Un asemenea celibat și îndatorirea ce li se impune de a trăi în monastire, plecat regimului monastic, înstrăinează din inima bonzului, ca și din inima preotului catolic, simțul iubirei pentru patrie și respectul familiei.

Baza credinței budhiste este următoarea: Budha — Dumnezeu, este ființa supremă, independentă, necesară și fatală, care e începutul și sfîrșitul a totul ce vedem.—Pămîntul, aerul, soarele, omul, animalele, în fine, totul ce vedem, simțim și presimțim, sunt părți din supremul, sunt ale lui Budha creațiuni parțiale și temporale,— Toate aceste le-a creat el; căci totul pornește de la dînsul, precum lumina de la soare, zice ei.—Toate ființele decurg de la Budha, au un început și vor avea un sfîrșit, și cu aceeași necesitate,

cu care ființele vin din ființa primitivă și supremă, ele vor întoarce la obârșia lor.—Budha este etern; revelațiile lui încă sunt eterne, căci ele a existat ori când și vor exista în infinit, de și parțial considerate, acele revelații au avut un început, deci vor avea și un sfârșit. Așa dară, după perceptele religiunii budhiste, Dumnezeu și natura sunt identice, de oare ce, lumea veștită și acea ne-veștită, sunt diferitele împrejurări și părți, ale aceiași ființe supreme.—Ea este o persoană, dară exclusiv, ființa existentă este eternă și domnește în două stări, ale repaosului și a acțiunii.—Prima stare este perfecțiunea, eară puterile divine trecând în acțiune, sunt natura și omul, și scopul și dorința acestora este tot-de-auna, a se reîntoarce în prima stare, în repaos, în perfecțiune.—Pentru a se reîntoarce în perfecțiune, ființele lumii trebuie să călătorească neconținut din corpuri de specie inferioară în altele superioare, până ce în fine ajung a locui în un corp omenesc, din care stare, prin îndeplinirea celor 10 porunci și prin contopire cu ființa primitivă, se reîntoarce în feliicitatea repaosului.—Eată bazele budhaismului, predicând ca și brahmismul, perpetuitatea sufletului, recunoscând o trinitate, dară încarnând Dumnezeirea, căci budhiștii adorază egal cu Buddha supremul, nenumarați Buddha, ființe omenești, pontifici a'i religiunii lor.

Ei pretind că adese ori Buddha se face om, locuind între oameni, pentru a'i învăța, ale ajuta să ajungă la perfecțiune și să se poată contopi cu sufletul suprem.—El le dă legi, care vor servi de normă omeniței, până la o a doua sosire a lui Buddha ca om pe pământ—și mijlocul pentru ca ori cine să ajungă în acea stare a feliicităței, este a urma și îndeplini perceptele prescrise de *Guatama*, contemplarea și studiul ordinei ce conduce universul, și faptele cele bune.

Asemine *Budha's* viețuitori între oameni, formează clasa *Schaberonsilor*.— Ceî mai celebri sunt, acel din *Lhassa*, din *Duhanhi-Lumbo*, din *Kurm-mare*, din *Peking* și alte localități, eară unul din ei, locuind la picioarele muntelui *Himalaya*, are îndatorirea se reguleze și să se roage necontenit, pentru ca se ningă fără încetare pe munte, căci dupe mytele tibitiane, diucolo de munte, cred ei că locuește un popor barbar, ce așteaptă să se topească ometul, pentru a trece munte, să se impresureze Thibetul și omorînd locuitorii, se stăpânească țara.

Am aratat că cel mai celebru Budha vețuitor, este acela din *Lhassa*; *Lhassa* este capitala Thibetului și reședința lui Budha pontifice, purtând titlul pontifical de *Dalai-Lama*, Orașul nu este mare și nu este înconjurat ca alte orașe asiatiche, de un zid.—De departe el apare ca o grădină urieșe. căci în foburguri. fie-care casă posedă grădină.

Palatul pontificalului merită celebritatea sa universală. În a propiere de partea nordică al orașului, la distanța de un quart de oră, se înalță o stâncă, numită *Budha-La*, dealul lui Budha, dealul lui Dumnezeu.—Pe ace stâncă, bine-credincioșii au înalțat un palat majestos în care locuește divinitatea incarnată, *Dalai-Lama*—Zidirea se compune din intrunirea mai multor temple de diferite mărimi și frumuseță arhitectorială; eară din mijlocul lor se înalță un templu cu patru caturi, cu cupole, arcade și coloane aurite.—Aice domnește pe tronul său, supremul pontifice; de aice privirea lui păminteană vede câmpul și țerile credinței, a căruî cap este el; de aice el vede în zile de serbări, miî de bine-credincioși venind de departe și ajunși la poalele dealului sfânt, acești miî și curăși miî, se aruncă cu față la pământ, așteptând binecuvântarea lui.—Cele-l-alte palaturi ce înconjoară templul mare, sunt locuite de Lama's, pontifici secundari, al căroră funcțiune și obligațiune este, de a servi pe Dumne-

zeirea încarnată și a' l înconjura necontenit.—De la *Lhassa* până la *Budha-La*, conduce o șosea în arbori.—Pe acele cale trec nenumerații pelerini, purtând mătâni și recitând rugăciuni, și *Lamas*, trecând calare, în hainele cele mai pompoase—decî circulațtunea este nesfârșită, dară serioșitatea și respectul se ved pe toate fisionomiile.

Shaberansi fără excepțiune, sunt *Budha's* viețuitori, totuși posed o ierarhie—și mai presus de ei stă *Dalai-Lama*, al cărui supremație este recunoscută de toți.—În timpul șiderei în *Lhassa* al misionarilor *Huc* și *Gabet*, domnea ca pontifice suprem un copil în etate de 9 ani, și trecuse deja șase ani de la alegerea lui.—El aparținea unei sermano și n cunoscute familii.—Alegerea se face în modul următor.—Imediat dupe decedarea unui *Dalai-Dama*, se ordonă posturi și rugăciuni în toate monastirele—și mai cu seamă locuitorii din *Lhassa*, ca cei mai interesați în cauză, poștesc și se roagă zi și noapte, unii staționând înaintea dealului sacru, alții făcând procesiuni religioase în jurul orașului.—Toată lumea se închină—din mii de guri resună cuvintele rugăciunei budhiste: „*Om ma-ni pat-me hum*,“ cuvinte estrase din sanscrit, care însemneaza: *Lauda fie rosă al lacurilor, tainic înfloritoare*,—cuvinte mistice care prin raza lacurilor vroște se simbolizeze călătoria sufletului—și în acele zile, se arde întreit mai multă tămâie și smirnă, de cât în decursul unui an.—Cine pretinde a poseda în fa ilia sa pe noul *Dalai-Lama*, incunoștiințază despre aceasta pe autoritățile religioase, care vor examina dacă copilul posedă cualitățile unui *Shaberon*.—Trii băeți întrunind condițiunile se aduc la *Lhassa*, unde se formează de către preuți un colegiū electoral, un conclav,—Acestia, împreună cu băeții, stau închiși șese zile în templu de pe *Budha-La*.

Deci, dacă tragem o paralelă între brahmism și budhism, vedem că amândouă religiunile au avut începuturi bune și morale; apoi amândouă au degenerat în idolatrie și mai mult sau mai puțin, în fanatism și șarlatanism, dară brahmismul a ajuns culmea degenerării și de secolii ca stagnează în deprinderile ei rele, refuzând se easă din întinericul neștiinței, din apucăturile ei despotice, prin globirea conștiințelor, prin un fanatism orb. Ași ameliora felul ei de a fi și a ameliora moravurile popoarelor ce guvernează, ar fi un progres, progresul înse pentru această sectă este un crim.

Pe un teren mai cult, în Europa, în împrejurările continentului nostru și a le cerințelor ei, catolicismul joacă un rol identic în religiunea lui Brahma.

Nu este tot ast-fel cu credința lui Budha.— Aice, reul și bini au luptat și orî-ce rea influența nu a putut ajunge la extrem, fiind mai cu greu accesibile în o religiune al cărei fundament este egalitatea și iubirea,— Nicî această religiune nu au putut scapa de forma esteroară, de procedură, fiind că ast-fel este făcut omul, îi este absolut necesar, se zice, o haină, o formă vizibilă simțimintelor sale. Dară forma este vicioasă. Ne greșit, precum și natura omului este viciată, și capricioasă; fondul înse, quintesența credinței este bună și morală, este, precum am zis, egalitatea, fraternitatea, mila și iubirea.— Cu alte cuvinte. brahmismul este inaccesibil virtuților, progresului și civilizațiunii, pe când budhismul le admite prin însuși natura cultului se; brahmismul este noaptea seculară al fanatismului, budhismul zorii civilizațiunei reformătoare ale Asiei; brahmismul este trecutul, budhismul viitorul în materie religioasă, Ace indiferența este fictivă; ea este poate rezultatul bunului nostru simț natural, și de sigur că este

un rezultat implicit al timpului și al progresului. o presiune a necesității unor modificări, pe care timpul le va aduce de la sine și le va îndeplini în un moment dat, cu aceiași ușurință, cu care ne-au adus colosalele modificări în viața noastră publică și privată în decurs de 23 de ani. O adevărată indiferință înse, nu existe, căci credința noastră a fost tot-de-a-una scutul naționalității noastre. forma ei religioasă s'a identificat cu datinele poporului românesc, credincioșii ei au fost și sunt cetățeni și capi de familie, pontificii ei adesa ori au luat crucea în o mână și sabia în celaltă mână, invitând poporul se și apere țara — în fine bisericile noastre, nu sunt numai temple de rugăciune, dară sunt tot-o-dată monumente naționale, tabernaclele vitejii stremoșilor nostri, sanctuarele naționalității noastre.— Decă numai de indiferentism nu poate fi vorba— și se persistăm a se face scoli—dară scoli și eară și scoli,— se croim preutului și învățătorului o pozițiune materială în raport cu demnitatea socială ce poartă mai mult menirea lor specială; se nu denaturăm caracterul blând și onest al țaranului, punând în lupta de încercare și în adimenire, onestitatea și credința lui, prin stârnirea egoismului, prin interesul de câștiguri materiale; se cerem, ca cei ce ne administreză și acei mai cu samă care ne judecă, pe lângă teorie și studii, se posedă și practică, se și cunoască țara și poporul, datinele și limba, și ori când vrâsta lor se fie titlul academic a cunoștințelor practice— se avem toate aceste și prin ele negreșit vom avea implicit și religiunea viitorului nostru—salvarea noastră.

Gr. N. Laru.



REAMINTIRE.

O șoptă, o floare, nu flutur ce sboară,
 Un freamăt prin frunze, un nor călător,
 O ciută la unde când tainic coboară.
 Și soarbe cu grabă din micul isvor,
 Cu dor și credință îmi reamintesc
 De tine copilo, căci eu te iubesc.

O ăzuri din lună, a nopței tăcere,
 Al Bistriței murmur etern, majestos,
 A stelel sclipire, cât luce și pere,
 Din vale o doină cu echo duios,
 Cu dor și speranță îmi reamintesc
 De tine copilo, căci eu te iubese.

Din sufletn'mi visul de amor, fericire,
 Din sinul meu jalca de-a-nu fi iubit.
 Din gând un gând numai, eterna'și iubire,
 Din gura'și cuvântul ce mult m'aū jignit.
 Cu dor și cu lacrimi îmi reamintesc
 De tine copilo, căci eu te iubesc.

Azi viața mea tristă dar care va trece
 Credința'n vecie, repaos și cer,
 Ear mâne pământul cu sinul seū rece
 Mormântul, salvarea în care mai sper.
 Cu lacrimi numai îmi reamintesc
 De tine copilo. căci mult te iubesc,

Grigori N. Lusu.

ÎMI PARE.

Nu anii, nu pot sterge din sin a mea durere,
 Trecutul un resunet în veci îi va pastra;
 Iubirea'și este moartă, dar țin l'a ei părere,
 Iubirea'și este moartă, dar nu te pot uita

Imi pare eă erî încă cū te stringeam în brațe,
 Și voacea ta de ânger îmi pare că jura
 Credință fără margini, amor și-a lui dulceață,
 Imi pare, iată totul, dar nu te pot uita,

Perdută'n al meu suflet e azi ori-ce simțire,
 Dar umbra fericirii etern me va urma,
 — Ești tu, a mea întâia și ultima iubire,
 Tu, amarul vieței mele, dar nu te pot uita.

O! nu, căci pe-al uitărei grozavul întuneric
 Trecutul de iluzii ori când va lumina;
 Trecutul sū fost numai un vis ce fu feeriea,
 Imi pare, iată totul, de nu te pot uita.

Grigori N. Lazcu.

Invențiuni și descoperiri moderne.

(Urmare la No. 3.)

După ce am vezut începutul făcut pe calea descoperirelor voiū intra mai în special în studiul mașinelor: Dar fie-cine se va întreba: ce este o mașină? Pentru a pute da o definițiune exactă a cuvântului mașină ar trebui a trece în revistă toate definițiunile date până acum. Cea mai rațională cred a fi: Mașina e ori-ce aparat destinat a mări forța productivă a omului

Care a fost origina și cauza ce a necesitat întroducerea mașinelor? Voiū răspunde că: insuficiența puterii omului ca forța motrice a adus înlocuirea brațelor prin mașini puse în mișcare prin un motor continuu și neanimat.—In adevăr: să ne dăm samă de modul cum și puteau procura oamenii la început făină. De sigur că

armând între niște pietre firele de grâu; dar această lucrare era dificilă și neperfectă căci în primul lor loc era nevoie de multe brațe și apoi făina ce rezulta era de calitate rea. Mai pe urmă a trebuit să se inventeze un fel de mașină precum sunt rășnițele de la țară la noi.— Aici perfecționarea s'a adus în calitatea făinei care putea fi mai bună dar în ce privește motorul el a rămas acelaș.— Observând mai pe urmă oamenii puterea vântului și a apei au trebuit să le pue în aplicare inventând morile de vânt și apă în care pe de o parte motorul era ceva neînsuflețit și un motor continuu, iar pe de alta, calitatea făinei era mult mai perfecționată de cât la început.

Dacă am căuta să ne dăm samă de progresul făcut am vede că pe când la început trebuiau. D. e. 10 oameni pentru a măcina pe zi o cantitate oare-care de făină, acumă nu mai trebuie de cât unul care cu o moară de vânt sau apă, să facă mai mult de două sau trei ori pe zi de cât cei 10 oameni.

Să luăm alt exemplu. Înainte de inventarea mașinelor de țesut și tors, femeile erau acele cărora le cădea această sarcină.— Comparând pe de o parte cantitatea și apoi și calitatea materiei produse pe de o parte de femei precum era la început și pe de alta de mașinele actuale, vom vede că este mare deosebire. Iată dar un progres. Dar acest progres aduce după sine și un bine mare. Pe când la început materiile produse erau pe lângă de o calitate rea, apoi și cu un preț foarte mare și neaccesibil de cât pentru cei avuți, astăzi, aceeași cantitate de material brut ne dă o materie mai bună și mult mai estină

Deci introducerea acestor mașini a adus un bine omenirei: prin urmare ea a făcut un pas spre progres.—

Am pute înmulți exemplele spre a arata folosul adus omenirei și progresul făcut prin descoperirile mașinelor. Câte necazuri și ce nesiguranță era mai înainte când cineva voia să meargă D E: de la Iași la București; trebuia să septămâni întregi de un drum ostenitor pentru a se pute transporta obiecte de la un oraș la un altul; Adaugând apoi nesiguranța, risipa, cheltueala și în fine espunerea la intemperiiile aerului care de multe ori deteriorau, mult ales produsele, așa că se perdeau mai pe jumătate.

Astăzi cu drumul de fer, invențiunea genioasa a vaporilor, transportă oameni, obiecte, produse etc. cu o regegiune de necrezut pentru timpurile vechi, și cu multă siguranță și ușurință, la distanțe mult mai mare ca la început. Marea întrebuințare de mașini agricole ce a început a se face în țară la noi ne poate da o probă despre efectele lor. Comoditatea, estinatatea și abondența sunt rezultatele bine-făcătoare a descoperirei și invențiunei mașinelor.— Astăzi omul scutit de a întrebuința toată viața sa cu lucrări corporale, pentru a pute trăi, are timpul și posibilitatea de se perfecționa, spiritualmente, în cât alături cu desvoltarea pe calea intelectuală, merge și desvoltarea pe calea materială. Instrucțiunea respândită în popor l face capabil a ști să și agonisască viața cu mai multă ușurință de cât dacă el ar fi necult, și numai respândirea instrucțiunei, lumina adusă în spiritele oamenilor a adus după sine descoperirile mașinilor.

Vedem din cele zise, că descoperirile mașinelor au fost ceva providențial pentru omenire. Dar nu, sunt oameni cari zic că din contra: introducerea mașinelor într'o țară este mizeria în popor.— Să vedem ce zic acești antagoniști a bunurilor aduse de mașini în omenire.

Ei zic 1^o că prin introducerea mașinelor s'a lipsit o

mulțime de brațe de muncă și 2^o că oamenii ne fiind ocupați de cât a conduce mașinele adică a învârti un robinet sau o roată nu au nevoie a întrebuința rațiunea lor în lucrarea ce fac și prin urmare se abrutizează.

La prima obiecțiune vom răspunde că; nu se introduce mizeria prin introducerea mașinelor; căci brațele netrebuitoare DE: la o velniță, prin introducerea unui mecanism automat în locul oamenilor, pot fi întrebuințate la o altă fabrică unde pot să-și agonisască viața tot așa de bine ca și la velniță. Dar aici ni se va răspunde: Da, dar, acel ce astăzi este teslar, mâne nu poate deveni ferar sau croitor căci pentru fie-care miserie trebuie o aplicațiune particulară. La aceasta voi răspunde că: numai pentru oamenii incuți și care nu au o inteligență mai dezvoltată, sau care nu au primit oare-care noțiuni generale pregătitoare, numai pentru niște asemenea oameni să pot aplica cele zise. Căci cel ce e în stare a coase la o mașină va putea fi în stare a bate cu un ciocan sau a tăe cu un ferăstău. Bine înțeles, nu va ajunge un stoler sau ferar perfect în meseria sa de o dată, dar va putea fi întrebuințat în lucru, ca apoi cu timpul să se perfecționeze și el. Este adevărat că pentru un om ce nu dispune de un mic capital pus de o parte, este greu, căci până să-și găsească o nouă ocupație trebuie hrană, îmbrăcăminte. De unde aceste toate?—Vom răspunde că aceste inconveniente se întâmplă și acolo unde nu s'au introdus mașini și societatea încă nu le a găsit remediul.—Aceasta este o chestiune de un mare interes social-economic.

În cea ce privește obiecțiunea a doua voi răspunde că: nu știu care din două lucrări poate deștepta mai mult inteligența unui om: ori lucrarea pământului în

toată viața ori învârtirea unei roți sau construirea unei măgălii de bold? În ce e mai deștept un agricultor de cât un mașinist? În nimic; ba încă din contra se vede că oamenii de prin orașe care au ocaziunea de a lucra la mașini sunt mult mai deștepți de cât agricultorii. Și aceasta nu se datorește lucrării la mașini, dar începutului de instrucție macar ce trebuie să primească un om pentru a pute lucra la mașină și lipsei absolut de instrucție pentru un agricultor.

Iată dar, că introducerea mașinelor este ceva bine-făcător pentru o țară din toate punctele de vedere.

Numerul mașinelor este mare și numai citarea lor ar necesita mult timp.—Mă voiu ocupa de mașina cu vapor ca una ce are astăzi un uz așa de răspândit.

Fie-cine din noi a vezut o mașină cu vapor și și a făcut idee despre ușurința cu care ea lucrează: un singur om, carele însă să aibă puțină cunoștință despre mersul unei asemenea mașini, este suficient pentru a o conduce ori cât de mult.

Principiul pe care e bazată construirea unei asemenea mașini este: puterea elastică ce o capătă vaporii de apă când sunt închiși într'un volum mic

Cine este descoperitorul mașinei cu vapor? Iată o întrebare la care vom răspunde că: mult timp nu s'a știu-cu exactitate adevăratul descoperitor, căci multe națiuni cereau pentru ele onoarea de a poseda pe acest inventor.—Unia, conduși de invidie, căutaū să piardă în întunerecul trecutului aceasta descoperire mergând până la Hieron din Alexandria care trăise cu un secol și jumătate aproape înainte de Hristos.—Adevăratul descoperitor al mașinei cu vapor a trebuit să trăiască într'un timp de o cultură mai dezvoltată; căci cred că nici odată o descoperire nu poate fi lucrarea unui singur individ, dar este, ca să zic așa consecința tuturor lucră-

rilor făcute de alți oameni de știință mai înainte, căci dacă un inventor și'ar atribui numai sieși meritul unei descoperiri, atunci ar trebui să admitem că el a luat din capăt toate încercările făcute până la el, cea ce cred că de multe ori ar fi inutil și chiar imposibil. Artele ca și științele trebuie să depindă una de alta și să se ajute reciproc. Nu admit că descoperirile cele mari au fost datorite întâmplării căci atunce am pute compara aceste descoperiri cu o loterie în care acel ce s'ar prezenta mai degrabă ar ave șansa de a câștiga. Nu, căci dacă unui om Newcomen din ferar a ajuns atât de renumit prin perfecționarea mașinei de vaporii, aceasta nu o datorește hazardului, dar studiului și muncii neîntreprinse de el pentru a aduce vre-o schimbare în bine a mersului acestor mașini foarte simple la început.

Lui Denis Papin i se atribue meritul de a fi unit într'un mecanism, puterea elastică a vaporilor cu proprietatea lor de a se condensa, prin răcire, cea ce a dat mișcarea pistonului. O mică descrițiune biografică asupra vieții lui Papin

Născut în Franția la Blois pe la jumătatea secolului al 17-lea s'a ocupat la început cu medicina pe care a studiat-o la Paris. De aici a trecut în Anglia unde se asociă cu Boyle Mariotte și fu primit membru a societății regale din Londra.

Dar pe urmă amestecându-se în certele religioase fu alungat din Franția, fugi prin Germania și apoi muri în Anglia în mizerie și uitat de toți.

Aparatul lui Papin însă nu era ușor de condus; Newcomen aduse câte-va îmbunătățiri și construi acea ce se numea pe atunci *mașina atmosferică* în care rolul principal l juca atmosfera dar nu vaporii.—Acel ce a continuat în adevăr opera începută de Papin a fost Wauchojian de origina, care având a repara o mașină de a

lui Newcomen îi găsi defectele și și propuse a o remediu. De aici o serie de încercări care fură încoronate cu succes, și ast-feliu adevarata mașină cu vapor fu descoperită. De aici perfecționările meraseră și mai depărte și vaporii fură aplicați la mersul pe uscat și de apă. Lui Robert Fulton i se datorește meritul de a fi construit cel întâi vas de transport pe apă cu vaporii la New-York în 1807.—George Stephenson a fost acel ce a construit adevarata locomotivă; apoi unit cu fiul său Robert au continuat această operă, punând baza drumurilor de fer engleze.

Iată în scurt cum s'a născut și perfecționat această ingenioasă invențiune. Este inutil de a insista asupra foloaselor aduse de mașinele de vaporii. Aplicațiunile lor la toate ramurile de industrie precum și în agricultura probează mai mult de cât ori ce utilitatea lor

V. C. Bușureanu.

(Va urma).

CERCETARI ASUPRA STAREI ȚĂRANULUI

de

D. Dr. A N T O N I U

Starea în care se află țeranul nostru este prima preocupățiune a tuturor oamenilor, ce simt românește și se interesază de a vede realizat un adevarat progres, care să asigure și să întărească existența noastră națională. Modul de viață a săteanului Român are nevoie de o reformă radicală, care cere timp și un concurs perseverent a întregii națiuni: pentru a pune baza a doi factori prin-

pull ce nă adus prosperitatea tuturor națiunilor civilizate. Poporul Român are nevoie dar, de a i se da o cultură intelectuală pentru a pute cunoaște binele și reul existenței sale, precum și o direcțiune economică care să i asigure mijloacele necesare de trai în niște condițiuni favorabile, conservării și înmulțirii.

D. Dr. Antoniu pătruns de simțul binelui comun, a dat curs eugetărilor sale, asupra stărei în care se află țerurul Român, precum și asupra mijloacelor ce a crezut domnia sa a propune ca remediul durerilor, într'o broșură de 26 pagine, în care se vede mai mult nu pe medicul închis în camera sa de lucru, cu ambițiunea de a compune un studiu care să țintească la ridicarea orgoliului seŭ de om învățat, din contra, scrierea D-lui Antoniu, ne arată pe adevaratul Român mișcat de mizeria și nevoile săteanului; în cât nu adoptă nici un sistem de expunere, ci inspirat la fie-care rând de dorul binelui general, precum o zice însuși. — Românii a făcut progrese mari și repezi pe calea politică, de curând chiar au încoronat opera lor prin proclamarea regatului. — Legitimă, dar, este satisfacțiunea generală, ce se simte pentru ajungera scopului atât de mult dorit! Dar oare atâta este de ajuns? Cu aceasta întrebare s'a identificat autorul nostru, pentru a colora după natură un tablou care are multe trăsuri artistice, din punctul de vedere al interesului național. — Nu am în idee de a face o critică scrierei D-lui Antoniu; două considerațiuni mari me opresc la aceasta: mai întâi lipsa mea de cunoștințe superioare în această materie, iar pe de alta, cred a fi mai util în locul criticeii, a uni și slabele mele cunoștințe la cele scrise de autor pentru a pute ridica și supune cu îndecite puteri acest subiect atât de important pentru progresul și prosperitatea națiunei.

Voiu urma dar după planul așternut de onoratul meu con-

frate și camarad fie-care titlu al scrierei sale, lăsând ne atinse punctele ce poate ne-ar separa în concluziune, adăugând numai cea ce cunoștințele mele mi vor permite pentru a atrage atențiunea celor ce prin pozițiunea lor, sunt în stare de a culege și pune în aplicațiune cea ce vor găsi folositor din aceste rânduri.

CLIMATUL.

România se bucură de o climă temperată; succesiunile ano-timpurilor pot une ori fi brusce în diverse localități și da loc la felurite boale, însă cauzele care provoacă aceste variațiuni sunt dependente mai mult de niște fenomene naturale regiunilor și localităților, depinzând de influențe ce nu stau în putința noastră de a le remedia. Sub acest raport nu putem a ne plânga, căci climatul și pământul acestei țeri au fost în tot-dea-un'a favorabile agriculturii afară numai în regiunile muntoase, unde primavara cu razele soarelui vine târziu, iar toamna cu brumele și frigul vine de timpuriu, — cu toate aceste atențiunea noastră câtă a se fixa asupra altor împrejurări și obligațiuni ce consumă timpul favorabil pentru agricultura săteanului.

Mai întâi legea prestațiunilor în natură dădea loc la abuzuri, ce ținea pe locuitori la facerea soșelii, în zilele cele mai frumoase de prima-vară. Din norocire prin legea votată de Camerele legiuitoare, modificându-se prestațiunile în natură, o pedică mare a progresului agriculturii s'au înlăturat.

În urma prestațiunilor, după obiceiul țerii, mai cu seamă în această parte a țerii de dincoace de Milcov, încep angajamentele agricole pentru proprietari și arendași adică agricultura mare; și numai după aceasta, țeraul pune

plugul pe brazdă pentru sămănătura sa,—acestei împrejurări trebuie să'i atribuim că recolta țaranului e întârziată; bruma și frigul o găsește crudă, iar locuitorul este silit a'și atrânge popușoiî înainte de maturitate, așa că alterează, mai cu samă partea făinoasă plină de apă, mucezește și se descompune, în cât devine pentru locuitorî, nu numai prin natura vătămării sale, o cauză de boale, dar chiar ne îndestulător pentru hrana, de unde toate boalele ce cad asupra populațiunei rurale precum pelagra și altele care le răpește vigoarea corpului său chiar firul existenței înainte de a ajunge termenul mediū al vieții omenești.

Aceste ne ajunsuri se pot remedia prin o rațională reglementare a angajamentelor agricole în care și țaranul să poată începe la timp lucrul câmpului său.

În cât privește pentru încurajarea culturei sacarei și a cartofelor ele pot fi propagate cu succes în regiunile muntoase unde cultura porumbului nu este posibilă.

D. Dr. Antoniu vine sub același titlu a trata chestiunea influenței vătămătoare a evaporațiunilor apelor stătătoare a iazurilor, mlăștinelor glodoase din natura țărenelor, precum și acele care provin în urma inundațiunilor, cauza mai mult de cât probabilă a frigurilor intermitente și continue, care decimează populațiunea țerei noastre într'un mod continuu.

Mijloacele de a pune capăt acestei calamități sunt de a stărpi cauzele ce dau naștere evaporațiunilor mlăștinoase prin lucrări tehnice, care nu cer sacrificii atât de însemnate ci mai mult o bună voința a autorităților locale chemate a veghia la sănătatea populațiunei, chiar acolo unde necesitatea ar cere a se face cheltuială. cred că ele vor fi justificate prin avantajele ce aduc atât asupra sănătății cât și exploatărei, lăsând agriculturii câmpii fertile care astăzi sunt neproducătoare.

Pe lângă mlăștini, avem din nenorocire încă multe is-

voare de necurătenii, care prin produsul descompunerii lor precum sunt, cimitirile din mijlocul satelor, grămezile de băligare, latrinile și alte care corup atmosfera îmbuibând'o de gaze, zise mătice, care aduc și întrețin boalele epidemice și contagioase precum: Typhosul, Disenteria, Cholera și altele. (Va urma)

Dr. Cantemir.

L D I V E R S E

În primele zile ale lui August au avut loc în Londra un congres Internațional de medicină, la care au participat 3000 de membri a corpului medical și în care s'au discutat mai multe chestiuni de medicină generală și igiena publică; doream a împărtăși cetitorilor acestei reviste, desbaterile ce au avut loc în sinul acelei învățate adunări; însă ne-am amintit, că țara noastră au delegat pe învățatul Profesor al facultății de Medicină D. Dr. Marcovici a lua parte, și de acea pentru a nu anticipa sau va desfășura într'un mod incomplet diversele subiecte, ne-am decis a rămâne în așteptarea dăreii de samă ce va face, fiind siguri că D-sa, nu va imita pe acei onorați delegați ce se trimet cu cheltueala țerei, iar la întoarcere nu fac nici o comunicare prin publicitate, pentru a justifica pe de o parte cheltueala ce au făcut; iar pe de alta a ni da'o lumină de lucrările altor țeri, la care noi stăm până astăzi indiferenți.